

Abonnement pour un an

250 piastres

Adresse :

Idjtihad Constantinople

Téléph: St, 865

XIX^{ème} ANNÉE

1 Fevrie 1924 — No 162

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

داخل ایچون ۲ ، خارج ایچون

۲ بچق ایرادر .

ادارہ خانہ سی

جفال اوغلندہ « اجتهاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

اون طقوزنجی سنہ

نومرو ۱۶۲ - اشباط ۱۹۲۴

کیمہ عبادت ، کیمہ مسجدہ

روسیه تورک - مسلمان قارده شاربزدن
ومشهور علمادن موسی جارالله افندی
بیکبیک (اوزون کونلرده اوروج) ندن:

منطقه معذله نهایتده ، منطقه بارده ابتداسنده ۶۶ درجه
۳۰ دقیقه عرضنده وبجربالطک شمانده (طوره او) نهرینک
کنارنده کاش (طوره او) شهرینک (رووانی نهی) اسملی
قریه سنه کونشی کورمک مقصدیه سیاحت ایتشم . بوقریه
فنلاندیا قریه لردن بریدر . بوقریه درت بش کیلومتره مسافده
بولان برطاغ باشنه اوچ درت آرقداشله برابر کونشی کورمک
اوزره کیتشم . سحر کونشی کورمکه کیدنلرک چوقدی .
هر سنه حزیرائک اونندن یکرمیسنه قدر یره اینهین کونشی
کورمک مقصدیه بورایه «توریست» [سیاح] لر کلوب
کیدرلرمش . شوطاغک ذرومسندن اطرافی تاشا ایتدیکم زمان
(رووانی نهی) قریه سنده کی فابریقه لک باجه لرنی کلیسارک چاک
قله لرله برابر کوردم .

کوک یوزی آجیق ، افقده کثیف بلوط . وقت ایسه
کیجه ساعت اون بری قرق . طبیعت حال سکونتده . سس
صدا یوق ، کیجه نک یاریسی ! کونش افق اوستنده ایسه ده
قوشلر ، قورتلر هپ استراحتده ...

طاغ باشنده فینلردن ، توربستلردن آلتش یتش قدر
خلق موجود .

کیجه تام ساعت اون ایکی . کونش بلوطک آرقه سنده ،
اوست طرفی یکی طوغمش آی کی قیزمش قیزارمش غریب بر
رنکده کورونمکده .

برقاج ثانیه قدر کونش اولدینی یرده وعین حالده طوریبور ،
طوتولش کی !

پکن ثانیه لری حسا - ایدمندن کونش بردنره جیقیه بردی .
اطرافده نه وار ایسه هپسی جانلاندی . صبا سدی ، قوش قورت
ایندی ، اینز کونش شرفه «توریست» لر آتش یاقوب
شنلکار یادی و (اورا) دیه باغردی ..

طاغ باشنده بولان یدی سکیز مسلم - معوی بر دهشتک
تأثیریه اولسه کرک - هیئت آلهیه حضورنده تأدب ایدر کی
سسز ، صداسز ، دم بسته !

«وخشت، الاصوات للرحمن ، فلاتسمع الا همساً»

اهل هیئتک تخمیناً یتنه کوره آلتی میلار مربع کیلومتره
قدر اولان کونشک یوزی - صانک عظمت قاهره سنه نسبت
دهشتیه اولسه کرک - قیزمش قیزارمش عادی بر اوافق
طابه کی !

یوزلرجه سیاره لری ، حسابسز قویروقلی ییلدیزلری کندینک
مرکزنده علی الانظام قوتیه دور ایتدیرن شوکره ناریه شو

کونش عظمت آلهیه محرابنده سجده یتش کی ! وظیفه سنه
دوام ایچون قالمشده افق بونجه تیتره یه رک حرکت ایدر کی !
قدیم زمانلرده مدینت ابتدالرنده معبود اکبر اولمش شو
کونش : شو ساعتده آیاقلر مژک آلتنده یووارلارنوب کیدن
اوافق برطوب کی !

شو کونش : نهایی وحددی اولیان علم وجوددن عبارت
عرش اعظم حرمنده ، اک منتظم صفیری ترتیب یتش کواکب
مجموعه لری جماعتده امام اولوب خالقک عظمت آلهیه سی محرابنده
ایکی دیز اوزرینه چوکوب (الجائی علی رکبتیه) ییلدیزینه
اقتدا ایدوب تکبر ایدرک سجده ایتدکدن صکره قالمشده
بتز توکنمز خزاش آلهیه مستفید اولان حرارت ونورینی
کندینک منظومه سنده توزیع ایتکله عجله ایدر کی !

اللهک جلالتدن کربایسندن ، عالم وجودک وسعتندن
بیوکلیکندن حکایه ایدن لسان نبوده کلش حدیثک تأثیریه
قلبمزی اودقیقه ده شوحسیات استیلا ایتشدی .

شو کونش : خالقک عظمت آلهیه سنه نسبتله برذره وعالم
کواکب نهایی اولیان کندیشکند . غائب اولان برنقطه ایسه ده ،
بزم عقلمزه کوره ، بزم معلوم مقدارله کوره اوکونشک جسامتی ،
نوری ، حرارتی تقدیر ایدیلنه قدر بیوکدر .

انسان فکرنی شوجهته توجیه ایدرسه انسانی تام معناسیله
دهشت قاپلار !

یوزلرجه سیاره لری ، حسابسز قویروقلی ییلدیزلری کندینک
مرکزنده دور ایتکله اجپار ایدن او قوت : نه قدر هائل
قوتدر !

حسابسز حرارتی ، نهایتسز نوری هر دقیقه اطراف عالمه مجانا
نشر ایدن شمس : ناتناهی عصرلر امتدادنده توکنمهین اوقدر
حرارتی ، اوقدر نوری عجا زه دن آییور ؟
اوقدر شدتلی حرارته احتراق سبیلله کول اولمقدن محفوظ
قالان ماده عجا ناصل ماده ر ؟

ماده احتراقیه سی کونشک کندندن حاصل اولورسه
- کشله سی نه قدر جسیم اولورسه ده - ملیارد عصرلر دورلر
امتدادنده او دهشتلی حرارت ناصل ثابت قالایلیر ؟

بویله شباری دوشونورکن ، بزم فکرم عاجز قالبور .
شومعالمه - اعتراف ایدلم - علومک معارفک «برکون کلیر
احتمال معلوم اولور» جوابندن بشقه بر جواب وارمیدر ؟

اللهک عظمت آلهیه سنه تسبیح اولق اوزره - معارفک
دهشتلی لسانیه - من غیر شعرر سویلنمش اولان :

«عالم کواکب نهایی اولیان اتساعنه نسبتله برذره کی
اولان شو کونش : بزم کره ارضمزه موجود فیوضاتک
منبیدر» سوزندن بشقه برسوز سویلنمه مشدر .

نموت ، یر یوزنده کی تکمیل فیوضات یعنی : معدنلرک
نشأتی ، نباتلرک ، حیوانلرک حیاتلری حرکتلری و بوتون

معلم محمد امین بك

دارانغون تاريخ فلسفه معلمی محمد امین بكی اجتهاد قارئینه
تقدیم واجتهادك طائله تحریریه سنه كبرديكنی تشیر ایدیورز .
محمد امین بك دارالفنونمك كنچ ومتمالی استادلردن در. فلسفه
مصاحبه لرندن قارئرمك ملتذ ومستفید اولاجاری محققدر :

بر تجربه حیات

چکنلرده ذكاسنه وقدرت حدسیه سنه اك زیاده مفتون
اولدیغ بر آرقداشم بكا كوندن كونه هیجان قدرتنك آزا-
لدیغندن شكایت ایدیوردی : « غریب بر حالدهیم ،
دیوردی ، آرتیق یازمق ایچون هیجان دویمایورم ،
اوقومق ایچون هیجان دویمایورم ، هیچ برشی بی مسعود
ایده مه یور ، هیچ بر شیدن درین بر ذوق آلامایورم .
واقعا یوریورم ، قونوشیورم ، حتی بعضاً یازیورم .
فقط طبق برما كنه ، طبق اعتیادله متحرك بر « اوتومات »
کیبی ... هیچ برنده هدف یوق ، هیچ برنده حرارت
یوق ، یازیلمی كندم اوقویجه درخال بر اكسیكلك
كورویورم . ایچنده فكر خطاسی بولامیورم . او یله اولدینی
حاله كندم هیچ بر طات دویمایورم . بن اثرلرمد بر
طات دویمادقندن صوكر باشقه لریده البته اوندن بر شی
حس ایتیه جكلر ... بویله نه اولاجغ؟ دییه دوشونویورم ،
هر کون بر پارچه دها فعالیت قدرتی اكسیلیور ، هر کون
بر پارچه دها معناً قورویورم بو حال دوام ایتدكجه ذوق
حیات قالمایور ، زده سعاد آرایاجغمی بیله مه یورم .
بكا بوسوزلری سویلین آرقداشمك شكایتی چوق ایی
آكلاییلدم . او دردك بنده مبتلاسی ایدم . بنده عالمی
قاراكلكی كوردیكم دورلر چوق اولدی . بوسیراده بكا
قورتولما امیدینی « ستووارت میل » ك خاطراتی ویردی .
اون دوقوزنجی عصر ك بو بویك متفكر ندهده عینی
بحرانلی دقیقه لر وار ... اوده بر آن کلیور كه آرقداشمك
حكایه ایتدیکی روحی حاله طوتولویور . بر دیره استقبالی
قاراكلكی كورمكه باشلا یور واقعا یازیور سویلیور ،
جمعیتلره ، قلوبله دوام ایدیور ، فقط هیچ برنده حرارت
بولمایور ، هیچ بری كندی تظمین ایده مه یور . یالکز
بر فرنی وار : « ستووارت میل » بو بحرانه بك آتشلی بك

قوتلری ، انسانك اوزی كوزی دماغی وتكمیل اعضاسی ؛
انسانك غدا سنه لباسنه و هرتورلو احتیاجاته صرف ایدین
وبالعموم راحتلرینی تأمین ایدن یرك بیتنمز توكنمز بركتی ؛
روزكارلرك صولرك محیطلرك حركتلری ؛ بخارك ارتقاعی ؛
یاغورك زولی ؛ ماضیده وحالده انسانیت عالمنه خدمت ایدن
حرارتلر نورالكتیقلر والحاصل - عمومیتله - ارضك كندی
وارضده موجود قوتلرك هیئت مجموعه سی هب شو كونشدن
برذره در .

علم بونی دهشت لسانیه سوبله مش ، ارباب علم بونی
بالعموم علومك نتیجه سی اولق وزره قبول ایتمش . لیكن آتیه
پرستش ایدن مجوسیلر ، كونه عبادت ایدن اسکی دینلر شو
حقیقی دهها اول بولمش ، یر یوزنده موجود تكمیل قوتلرك
حركتلرك حیاتلرك افكارك منبعی شمس اولق حقیقی مجوسیلرك
هندولرك عبادت لرله دهها آچیق صورتده ییلدیرلمش .

هایدی ، ارباب معارفك عرفلرینه تبعیت ایده رك مجوسیلره
هندولره اسکی دینلره « وحشیلر » سوزینی اطلاق ایدم !

او « وحشیلر » ملیون زحمتلر نتیجه سننده سزه معلوم
اولمش اوبیوك حقیقی كندیلرینك عبادت لرله غایت ساده افاده
ایتمشرك دكلی ؟ « وحشیلر » اسكیدن معلوم سده بر حقیقی
شرح ایده بیلمك شرفی : ملیون زحمتلرك صوكننده علومك زه
معارفك زه یالکز بوكون نصیب اولایلدی دكلی ؟

بز ؛ طبیعتی غایت كوزل آكلایان ارباب معارفك خالق
انكار درجه لرنده کی نورلرینه تبعیت ایتیموز ! اوهیق طلبده
مجوسیلر هندولر اسکی دینلركی بولك اورته سنندهده توقف
ایتیموز ! بز ؛ طبیعتكده ، طبیعتده موجود كوچوك بیوك
كونشركده خالق اولان الله رب العالمین حضرتلرینه اسلامیت
ارشادیه عبادت ایدرز . بز ؛ نهایتی بولنمان وعالم وجودك
خالقنه ، عالم وجودك اوفاق برذره سیله زه توكنمز بیتنمز بركتلر
حسابمز نعمتلر احسان وانعام ایدن [*] کریم مطلق الله رب
العالمین حضرتلرینه مؤبد صورتده سجده ایدرز .

بن ، حیات ونور منبعی اولان كونشه عبادت ایدن
« وحشیلر » ی تصویب ایدرم . فقط شفق غائب اولیان
کیجه لرده یاتسو نمازنده اختلاف ایتمش « فقیهلر » ی ، او یله
کیجه لرده سجاده سی اوزرینه اوطوروبده اللهنه سجده ایتكدن
استنكاف ایدن غافلری هیچ بروقت تصویب ایده مم . روح
دیانتدن غافل درویشلره تعجب ایدرم .

ناقلی : ذابا نوری